

ÚVOD – VOLEJBAL JAKO SPORT

Volejbal (též odbíjená) patří v současné době k nejoblíbenějším a také k nejrozšířenějším sportům. Volejbal je hra, bohatá krásou pohybu a skýtá vždy velký počet variací a kombinací, jejíž zásoba je nevyčerpatelná. Charakteristické rozměry hřiště 18x9 metrů, počet 6 hráčů na jedné straně umožňují přesně využívat pohyb, techniku, taktiku a spletitost i jednoduchost situací. Volejbal je kolektivní hra, proto jeho úroveň není podmíněna pouze herní dovedností jednotlivce, ale i stupněm spolupráce všech členů kolektivu.

Od zrodu odbíjené uplynulo již 111 let. Z původní Morganovy lehké nenamáhavé hry s odražením míče přes síť, určené pro rekreaci mužů středního věku, se stala odbíjená mužnou a bojovou sportovní hrou, která si právem vydobyla své místo mezi olympijskými sporty. Ačkoli odbíjená vznikla v roce 1895 v hollyolose koleji, nemáme doklady o tom, zda byly uskutečněny pokusy o její zavedení v českých zemích v době před 1. světovou válkou. Její rozvoj na půdě naší republiky nastává až v době poválečné. V ČSR se volejbal poprvé představuje na kursu organizace YMCA v Žilině. V roce 1921 byl ustaven Československý svaz volejbalový. Odbíjená se ve svých počátcích hraje na hřištích rozměrů 7,65 x 15,23 m, síť je vysoká 198 cm, míč se skládá z gumové duše, kryté kůží nebo plachtovinou, má obvod 63,5 - 68,5 cm a váhu 255 - 340 g. Do třicátých let potom proběhlo několik důležitých změn. Bylo to zvýšení sítě, nově stanoveny rozměry hřiště, zákaz driblinku, stanovení počtu hráčů, způsob techniky hry a získávání bodů, setů. Všechna tato pravidla byla s určitým zpožděním převzata také do pravidel naší odbíjené. Ve 40. letech se pokračuje v odpoutávání od vlivu amerických pravidel a v hledání samostatné cesty. Po 2. světové válce dochází k rozvoji mezinárodních styků, k založení mezinárodní volejbalové federace (1947) a s tím přirozeně souvisí i snaha sjednotit pravidla hry a vytvořit pravidla mezinárodní. Tak jako ve všech sportovních hrách mezinárodní pravidla jsou určována nejvyspělejšími národy, tak i v odbíjené k základům pravidel amerických mohla mnoho říci odbíjená československá. Tato pravidla se během letitého vývoje dostala do této podoby: Hřiště má rozměry 18 x 9 m. Uprostřed hřiště je středová čára, dělicí hrací plochu na dvě stejné poloviny, 3 metry od středové čáry a rovnoběžně s ní jsou narýsovány čáry předního pole. Území podání je vyznačeno vně hřiště, za pravou částí koncové čáry. Hřiště má povrch z antuky, škváry, dřeva nebo umělých materiálů. Síť je napnutá nad středovou čarou, je široká 1 m a dlouhá 9,5 m. Výška sítě je diferencovaná podle kategorií až do 243 cm. Míč je kožený s duší. Jeho obvod je 65 - 76 cm, hmotnost 260 - 280 g.

Cílem hráčů šestičlenného družstva je poslat míč pravidly dovoleným způsobem přes síť na zem do pole soupeře. Míč se podává do hry podáním, které provádí ze zóny podání pravý zadní hráč. Každé družstvo má právo na 3 odbytí míče, aby zabránilo dopadu míče do vlastního pole a aby ho poslal zpět do pole soupeře. Hráč se nesmí dotknout míče dvakrát po sobě (vyjma blokaže). Míč zůstává ve hře, dokud se nedotkne země, stěn, stropu nebo jiného předmětu, nebo až do chyby některého z hráčů. Družstvo, které vyhraje rozehru započatou vlastním podáním, získává bod. Pokud je podání nesprávné nebo vyhraje-li rozehru soupeř, ten získává pouze právo podávat a přemísťuje své hráče o jedno místo po směru hodinových ručiček. Družstvo, které získá alespoň 15 bodů s dvoubodovým rozdílem před soupeřem, vyhrává set.

Jak již bylo dříve napsáno, je odbíjená velmi úspěšným československým sportem. Družstva mužů i žen se zúčastňovala olympijských her, mistrovství světa, Evropy, světových pohárů. Samozřejmě, že i naši volejbalisté přivezli z těchto významných soutěží medaile. Na olympijských hrách byli úspěšní v roce 1964 muži, kde získali stříbrné medaile a v roce 1968 bronzové medaile. V roce 1956 a 1966 se muži Československa stali mistry světa a v roce 1948, 1955, 1958 mistry Evropy. Ženy se staly v roce 1955 také mistry Evropy.

POZNÁMKA

Dříve, než začnu psát o činnosti, úspěších i neúspěších broumovského volejbalu, bych chtěla upozornit, že tato práce není obsahově uzavřena. Pokud by byly k dispozici jiné, další materiály, je možné tuto práci doplnit i poopravit. Některé materiály, z kterých jsem čerpala, jsem si nemohla pro nedostatek možností řádně ověřit.

ZAČÁTKY BROUMOVSKÉHO VOLEJBALU

Historie odbíjené v našem městě sahá ještě do období před druhou světovou válkou. Ze vzpomínek na školní docházku v letech 1935 - 1939 na německé veřejné klášterní gymnázium v Broumově pana Jaroslava Priknera z Broumova cituji: "Jednou ročně koncem školního roku se konaly tělocvičné slavnosti na gymnasiálním hřišti v atletice a míčových hrách - především ve faustballu. Míč se odehrává pěstí - hřiště je asi jako na volejbal, po třetím odehrání musí jít na soupeřovo pole. Místo sítě je natažen silnější provaz."

Těžko říci, zda-li se volejbal hrál na broumovsku alespoň trochu organizovaně nebo byl jen součástí výuky na zdejší gymnázium. Nicméně další zmínka se objevila až v roce 1949, kdy ze zprávy tajemníka OVS Sokolského svazu Broumov se dovídáme, že odbíjená se hrála ve všech jednotkách pouze rekreačně. OVS - Okresní volejbalový sbor byl ustaven spolu s dalšími sbory, odbory a komisemi podle vzoru Krajského volejbalového sboru a České obce sokolské v r. 1949 a do činnosti uveden od 1.9.1949. Činnost OVS však v následujícím období nebyla hodnocena příliš kladně. Sekce odbíjené sice byla ustavena, ale pracovala však nepravidelně, omezila se jen na provedení okresního přeboru. Ne vše se odbíjené v broumovském výběžku nedařilo. Byly zde i některé dílčí úspěchy. Masová základna se rozšířila, zvýšil se počet účastníků v SHM. Zlepšila se i práce okresního výboru Sokola v řízení tělovýchovy a sportu. Úkoly pro toto období byly tedy jasné: Nadále pokračovat, avšak důsledně s budováním hřišť na odbíjenou na každé vesnici, na každém závodě a tím odbíjenou zmasovět, dále proškolit cvičitele, trenéry, rozhodčí.

Práce sekce odbíjené se svým předsedou Ladislavem Mrštinou z Tatraru Broumov nabývala smyslu, její schůzky byly pravidelné. V této době, 24.dubna 1953 byla v Broumově ustanovena nová sekce odbíjené. V zápise ze schůze se dovídáme: "Přítomni byli zástupci 11 oddílů odbíjené v okrese. Za OVTVS byl přítomen předseda s. Jaroš a s. Kutík, předseda DSO Sokol v okrese a současně člen OVTVS. Schůze byla zahájena s. Jarošem, který ve svém projevu ocenil význam a potřebu ustanovené sekce odbíjené v Broumově. Došlo ke schválení s. L. Mrštiny do nové funkce. Další členové výboru sekce byli navrženi a schváleni jednohlasně." K rozšíření volejbalu docházelo i díky turnajům, které byly pořádány TJ-DSO. Těchto turnajů se za Broumov účastnila družstva žen a mužů TJ Spartak Broumov, TJ Tatrán, Slávie, Jiskra a Slavoj. Nejúspěšnější se jeví družstvo TJ Spartak Broumov, jehož družstvo žen získalo na KP DSO 3. místo a muži 2. místo v OP a 3. v KP DSO. TJ Slovan Broumov byl sice ustaven v roce 1954, avšak nevyvíjel celkem žádnou činnost. V provozu byly pouze 4 oddíly, a to: stolní tenis, šachy, odbíjená ženy a oddíl všeobecné průpravy. V každém oddíle bylo pouze několik členů a činnost byla vyvíjena spíše rekreačně než cílevědomě. Proto také někde nejsou zachyceny žádné záznamy o činnosti.

Z let 1955-1961 nás mohou o stavu broumovského volejbalu informovat jen kusé zprávy. Z těchto materiálů jsem zjistila, že oddíl odbíjené Slovanu Broumov byl v období stagnace. Družstvo žen i mužů nehrála žádné soutěže. Jenom v rámci okresu Broumov uspořádal turnaj o "Pohár míru a přátelství".

1962 – 1965 - PRVNÍ ÚSPĚCHY

V roce 1962 hrálo družstvo mužů v Okresní soutěži, ve skupině sever. Dařilo se mu výborně a v konečném účtování figurovalo na 2. místě za Startem Náchod A. Následující sezóna patřila mezi slabší. Kolektivu se herně nedařilo. Důsledkem toho bylo až 9. místo v OS - skupiny sever. K tomuto slabému výsledku přispěli i zbytečné kontumační porážky na domácím hřišti.

O mládež bylo v tomto období zřejmě dobře postaráno. Družstva dorostenek a dorostenců, studentů SVVŠ v Broumově se aktivně zúčastňovala mnoha turnajů a soutěží. V dalších letech se jasně ukázalo to, že tento správný přístup k výchově nastupující generace se Broumovu vyplatil.

V sezóně 1964 jsou známy už i výsledky družstva žen. V okresním přeboru skupiny B obsadily ženy 2. místo za pozdějším celkovým vítězem ČZG Náchod B. Úspěchy v OP a celkovou herní pohodu využily ženy na turnaji v Náchodě. Pořadatelem byl Start Náchod. Vítězem se stalo družstvo Rubeny Náchod B. Naše ženy obsadily velmi pěkné 2. místo. Muži se po loňském neúspěchu částečně vzchopili a v novém systému rozdělení okresních soutěží obsadili 3. místo.

1965 - PRVNÍ POSTUP DO KRAJE

Rok 1965 se stal pro Broumov rokem velkých úspěchů. Ženy vyhrály okresní přebor a staly se přebornicemi okresu. Všechna utkání hrály jistě, celou soutěží prošly bez většího zaváhání. Utrpěly pouze jedinou porážku. Vítězstvím v OP si zajistily postup do KP 2. třídy. Herní vyspělost hráček zaujala pořadatele turnaje v Náchodě Rubenu a ta pozvala naše hráčky na tento turnaj. O vítězství bojovalo 14 družstev ve 3. skupinách. Naše družstvo ve své druhé skupině sice všechno prohrálo, ale pro hráčky to byla velká zkušenost, vždyť se utkaly s družstvy, které hrají II.ligu (RH Praha), KP II. (Dynamo Pardubice). Hráčkami družstva žen, které trénoval Karel Černoch byly: kapitánka Jaroslava Kellerová, Hana Pajkertová, Božena Kolencová, Zdena Nývltová, Věnceslava Streubelová, Eva Firešová a Hana Alexandrová.

Ani muži nezaháleli. Postavili 2 družstva a hráli Okresní soutěž - skupinu C. Hráli se střídavými úspěchy. Družstvo A obsadilo 2. místo, když od prvního Sokola Jetřichov jej dělil větší počet prohraných setů. Družstvo B si vybojovalo předposlední 5. místo.

Mládežnická družstva pokračovala dále ve svých úspěších. V okresním přeboru se podstatně zvýšil počet zúčastněných družstev, zvýšila se výkonnost. Dorostenky obsadily 3. místo ve skupině B.

Dorostenci obsadili ve skupině A 1. místo a ve finále prohráli pouze s ČZG Náchod a v OP zůstali celkově na 2. místě. Velkým úspěchem však pro ně bylo vítězství Spartakiádního turnaje v Hronově. Samozřejmě možnosti dalšího zlepšení existují a je třeba v tomto duchu pokračovat.

1966 - ŽENY KP - MUŽI OP

V roce 1966 pokračovaly ženy v úspěšném tažení, ale tentokrát poprvé ve vyšší soutěži, v krajském přeboru 2. třídy ve skupině "Náchod". V této skupině obsadily 3. místo za první Lokomotivou Trutnov a druhou Tepnou ČKD Hronov, která byla lepší jen v poměru setů. V této sezóně oblékaly dres oddílu hráčky Streubelová, Pajkertová, Bezdíčková, Havlová, Kellerová, Kolencová, Vašíčková, Firešová a Alexandrová. Muži bojovali v Okresním přeboru 2. třídy. Po zásluze ji celkem hladce vyhráli a následující rok budou nováčky v Okresním přeboru 1. třídy.

Dorostenky, převážně z gymnázia, byly přihlášeny do okresního přeboru, avšak dodatečně odřekly účast v den, kdy se mělo hrát již druhé utkání, takže tento rok se nezúčastnily žádné soutěže, stejně jako dorostenci. Ti se ovšem ani do soutěže nepřihlásili. Z mládežnických kategorií nám udělali radost pouze žákyně a žáci, kteří hráli za družstvo ZDŠ Broumov Komenského celookresní finále. Obsadili pěkně 2. a 4. místo. Doufejme, že tyto, i když zprvu dílčí úspěchy, pomohou v dalších letech k růstu výkonnosti věkových kategoriích dorostenců a dorostenek. Žákyně se připravovaly pod odborným vedením pana učitele Zdeňka Roušavého. Mimo jiné se zde základům učily pozdější opory družstva žen. Byly to např. J. Priknerová, J. a I. Winterovy, později to byly H. Bělinová, Dr. Winterová, Švorčíková a J. Havlová.

V následujícím roce (1967) pokračují ženy v krajském přeboru 2. třídy. Jejich kádr se rozšířil o další mladé hráčky, které takto dostávají šanci včlenit se do kolektivu a omladit postupně celé družstvo. Ve své skupině si oproti loňskému vzestupnému roku pohoršily, umístily se na 4. místě. Vítěz této skupiny Sokol Staré Město Náchod si v kvalifikačních turnajích vybojoval postup do Krajského přeboru 1. třídy.

Muži, účastníci Okresního přeboru 1. třídy, si vedli ve vyšší soutěži hůře než ženy. Obsadili 8. místo o 6 bodů. OP 1. třídy se zúčastnili např. Dlouhý, Adamíra, Slovák, V. Krtička, Martinec, Dlouhovský a Krajčovič. Soutěž se hrála o 10 družstev a vítězem se stalo družstvo Bukovice. B družstvo mužů hrálo okresní soutěž ve skupině C spolu s dalšími čtyřmi celky.

Dorostenky a dorostenci v tomto roce nebyli přihlášení do žádné soutěže. Jelikož mnoho hráčů a hráček přešlo do starší věkové kategorie a z řad žákyň a žáků nebyl ještě vytvořen stabilní, výkonnostně vyspělý tým 6 hráčů a hráček.

Široký kádr hráček umožnil vytvořit v oddíle 2 družstva, která by byla schopna hrát soutěže. Přispěl také k tomu, že mladé hráčky mohly plně využít vše natrénované lépe než, když seděly pouze v roli náhradnic v době, kdy bylo pouze jedno družstvo.

Družstvo žen A si vybojovalo po 2 letech 3. místo ve skupině "Náchod" v KP 2 třídy. Družstvo B hrálo okresní přebor. Na hráčkách se však projevila nesehranost. Základní kádr tvořily Černochová, Vodrážková, Ptáčková, Nemešová, Bezdíčková a tři pendlující z "A" družstva. S 10 body obsadily předposlední 5. místo.

Muži v okresním přeboru 1. třídy svými výsledky nikterak nepřekvapili, ba naopak zklamali své příznivce. S 6 vítězstvími a 12 prohrami obsadili poslední, 10. místo. I když družstvo bylo posíleno o nové hráče (Slovák, Marek, Brych), výkonnosti družstva to nepomohlo.

Z mládežnických kolektivů se do OP přihlásilo družstvo dorostenek, které v této době trénoval Jaroslav Říha. Z hráček se nejvíce dařilo Priknerové, Duškové, D. Winterové, Tláskalové, Švorčíkové a Martinové. Hráčky převážně studovaly na broumovském gymnáziu. Proto se mohly účastnit i turnajů v dresech SVVŠ.

V roce 1969 si své postavení v tabulce OP 1 třídy vylepšili muži. Velmi dobrý hráčský kádr zabojoval a v celkovém pořadí zaujal 6 příčku. K postupu o 4 místa přispělo několik nových mladých hráčských posil. Mezi jinými např. Nemeš, Hartman, Zimmer a Gabriel. Družstvo bylo po mnoha letech budování opravdu kvalitní. Potřebovalo by však nutně lepší vedení a pak by se jeho kvality projevil podstatně lepším umístěním. Družstvo se totiž v průběhu soutěže poškodilo dvěma kontumacemi za nedostavení nebo za pozdní dostavení.

Ženy se již zabydly v KP II. třídy. Tuto soutěž hrají již 4. rok. Opět obsadily 4. místo, tedy místo ve středu tabulky. I když by se mohlo podle výsledků zdát, že družstvo stagnuje, kolektiv se však stmelil, jejich hra se zlepšila, mladší hráčky se úspěšně začlenily do družstva. Mají velký předpoklad v příštím ročníku výrazně zlepšit své dosavadní umístění. Družstvo bylo pozváno na několik turnajů, kterých se zúčastnilo bez větších úspěchů.

Dorostenky rozehrály okresní přebor, ten však pro nedostatek hráček, které z žákovského věku nedoplňovaly družstva, neboť opouštěly město v letech učení. A tak naše mladé odbíjenkáře

reprezentovaly dorostenky (včetně žákyň) OU Veby Broumov v Okresním přeboru mládeže. S 1 vítězstvím obsadily poslední, 5. místo.

1970 - ROK PLNÝ POSTUPU

Očekávání, že by družstvo žen mohlo v letošní sezóně výrazně uspět, se vyplnilo. Ve své skupině obsadily bez větších problémů 1. místo, prošly bez zaváhání kvalifikačním turnajem a od příštího roku jsou účastníkem 1. třídy krajského přeboru. Tak se nám splnil velký cíl roku.

Svým výkonem také velmi překvapily dorostenky. Po několikaletých problémech se družstvo znovu "nalezlo" a vyhrálo okresní přebor a zajistilo si přímý postup do krajského přeboru. O tento nečekaný úspěch se zasloužil zejména trenér Jaroslav Říha s hráčkami Duškovou, Tláskalovou, Pitrmucovou, Hrobařovou, M. Pavlíkovou.

Ze svých starších spoluhráček si vzaly příklad i žákyně, které byly přihlášeny do okresního přeboru. Bez problémů suverénně se staly přebornicemi okresu a získaly právo přímého postupu do KP. Družstva žáků a dorostenců nenásledovala žákyně a dorostenky a nestaly se okresními přeborníky. Žáci neměli však k vítězství daleko, obsadili 2. místo za Rubenou Náchod. Je však potěšitelné, že se po odluce tato družstva opět vrátila do soutěží a oddálila hrozbu pro družstvo mužů, které by zanedlouho stálo před generačním problémem.

I jim se v tak úspěšné sezóně dařilo. Poměrně překvapivě, ale po zásluze vybojovali 2. místo v okresním přeboru 1. třídy. Družstvo bylo posíleno o mladé hráče - V. Krtičku, Pohla a Hornycha. Tento rok byl zatím nejúspěšnějším v celé historii broumovského volejbalu. Bude velmi obtížné hájit a zlepšovat tyto pozice v dalších letech. Je však výborné, že oddíl má širokou základnu a má z čeho vybírat.

Rok 1971 byl pro všechna družstva opravdovou zkouškou odolnosti. Jak uspějí ženy v elitě (1. třídě) východočeského kraje? Budou muži pokračovat v loňských úspěších a pokusí se o vítězství v Okresním přeboru? Na mnoho otázek bylo třeba odpovědět.

Odpověď na první otázku však nebyla příznivá. Po dvaceti sehraných utkáních naše ženy zvítězily pouze ve dvou a obsadily až 11. místo. V KP I však setrvají do příštího roku, protože přeborník východočeského kraje Slávia Hradec Králové postoupila do II. národní ligy. Takže budou mít ještě příležitost prokázat, že patří mezi nejlepší družstva v kraji.

Ani družstvo mužů nesplnilo tajná přání svých fanoušků. Po loňském překvapení v podobě 2. místa v OP I, se jim letos nedařilo. Skončili na 9. místě se ziskem 24 bodů.

Velkou radost všem příznivcům opět udělalo družstvo dorostenek. V KP 1 bylo nováčkem, nezaleklo se zvučných jmen soupeřů a obsadilo 5. místo. Získalo 14 bodů a od 3. místa je dělilo pouze horší skóre. Z hráček se nejvíce dařilo: E. Suchánkové, D. Winterové, D. Hlavové, I. Kudláčkové, Zd. Kostecké, St. Kašparové, Dyntarové a L. Kalevové.

Žákyně se v OP udržely i v tomto roce na špici. V závěru, bohužel, zbytečně prohrály a celkově obsadily 2. místo.

Žáci hráli OP 2. třídy se střídavými úspěchy a obsadili předposlední, 4. místo.

1972 - STAGNACE U MUŽŮ

Rokem 1972 začíná období stagnace dospělých složek oddílu. Ženy si nezlepšily své loňské umístění. Opět skončily poslední a sestupují do KP II. třídy. Družstvo B v OP si dělalo vyhlídky na lepší umístění, než bylo jejich celkové 7. místo. Muži si sice polepšili, ale 8. místo není uspokojivé. Pouze družstvo dorostenek plní své cíle, obhájuje 5. příčku.

1973, 1974 - 1976

V dalším roce se A družstvo žen objevuje v KP 2. třídy ve skupině C. S novými, mladými hráčkami, které přestoupily z kategorie dorostu (Šlapková, Hlavová, Winterová) obsadilo 6. místo. Toto místo si ženy v následujícím roce ještě vylepšily. V r. 1974 skončily na 2. místě. V r. 1975 se soutěž začínala hrát až na podzim na systém jaro-podzim. V jarní části se hrály jen turnaje. Období let 1972-1976 zakončily ženy slibným umístěním - 3. místem v KP II. třídy. Špatně se nevedlo ani B družstvu. V OP 1. třídy si výrazně polepšilo a svým 3. místem dávalo šanci k dalšímu zlepšení. K tomu však nedošlo. Aby se nezhoršila úroveň družstva A, byla hráčská základna "béčka" nedostatečná. Tím se zhoršovaly i výsledky a družstvo B skončilo své účinkování v r. 1976. Poslední místo bylo podnětem k rozhodnutí nepokračovat v OP 2. třídy (kam spadly) a družstvo rozpustit.

U družstva mužů mezi hráči dochází k rozkolu a je jim zastavena činnost. V soutěžích se neúčastní až do r. 1976.

Družstvo dorostenek opět obhájuje v r. 1973 5. místo. Dorostenky, vesměs studentky gymnázia se účastní v dresech gymnázia okresního přeboru středních škol. S jistotou vítězí a postupují do krajského přeboru. V dalším roce se od nich čekal zcela zákonitý postup na vyšší místa. Ten se však

nekonal. Po překročení dorosteneckého věku nebylo družstvo kým doplnit (pro žákyně nebyl trenér), takže družstvo muselo ze soutěže odstoupit. Do r. 1976 pokračovaly dorostenky v OP 1. třídy. Nové, nezkušené mladé hráčky (Scholzová, Šašová, Petrová, Chmelařová, Alexandrová, Dlouhá, Nosková, Němcová) si nevedly špatně. Nebyly sice úspěšné jako generace před nimi, ale 2. resp. 3. místo si v okrese držely ještě dlouho.

Z ostatních mládežnických družstev bylo nejvíce aktivní družstvo dorostenců. Dorostenci - studenti gymnázia, pod vedením Zdeňka Košťála vybojovali 3. místo v r. 1975 a v r. 1976 se stali přeborníky okresu s velkou nadějí na postup do kraje.

V kategorii žáků dochází také ke zlepšení výkonnosti. Družstvo, které trénovali manželé Streubelovi, bylo přihlášeno do OP, kde obsadilo v r. 1975 4. místo, v r. 1976 5. místo. Do OP se přihlásilo i družstvo žákyně, to však po několika sehraných zápasech odstoupilo. Družstva žáků a žákyně jednotlivých broumovských škol se také zúčastnila SHMP. Úspěšně si vedla ZDŠ Komenského. Její družstvo chlapců obsadilo v okresním finále 3. místo.

1977 - 1979 - ZÁKLAD POLOŽEN

Po několikaleté přestávce se muži opět začali scházet pravidelně na trénincích. Urovnaly se všechny předešlé spory, stabilizovala se základní šestka hráčů a družstvo se tedy mohlo přihlásit do soutěže. Návrat do OP 1. třídy však nebyl lehký. Bylo nutné sehrát 3 hrací sezóny v OP 3. třídy, než si v roce 1979 vybojovali postup výše, do 2. třídy OP. Své výkony si přes zimu, kdy se nehrály soutěže, udržovali účastí na turnajích. Jako oddíl pořádali již od roku 1975 každoročně Vánoční turnaj.

Pravidelně se též zúčastňovali na zimním poháru. Do základního kádru v této době patřili: Nemeš, Martinec, J. Krtička, Košťál, Pohl, Thér, Zd. Streubel ml., Čejka.

Ženy hrály KP 2. třídy se sestupným výkonem. V roce 1978 obsadily poslední místo a sestoupily do OP 1. třídy. V té si ženy v následujícím roce počínaly ze všech družstev nejlépe a staly se přeborníky okresu pro rok 1979. V kvalifikaci o postup do KP 2. třídy však neuspěly.

Z mládežnických družstev si v tomto období vedla úspěšně zejména dorostenecká kategorie.

Dorostenci po vítězství v OP v roce 1976 hráli 2 roky v KP. Po generační výměně hráčů sice sestoupili do OP, ale zde se drželi opět na špičce. Dorostenky si udržovaly i nadále přední místo v OP (2. místo). Ze záznamů není sice známo, jestli se žákovská kategorie zúčastňovala soutěží, ale zůstává pravdou, že byla trénována družstva starších žáků a žákyně Slávkou Streubelovou a Janou Nemešovou.

1980 - 1989 - SPORT PRO VŠECHNY - VOLEJBAL

Práce v oddílu se v roce 1980 rozjela na plné obrátky pod novým předsedou oddílu Zdeňkem Streubelem. Tímto rokem také začíná nejúspěšnější období broumovského volejbalu. Sice je to období dlouhé, devítileté, ale podle mě by nemělo cenu je trhat, protože jednotlivé úspěchy na sebe těsně navazují, spolu souvisejí nebo se doplňují.

MUŽI

Družstvo mužů hrálo v roce 1980 v nové soutěži - OP 2. třídy. Pod vedením trenéra Jiřího Nemeše si po dramatickém konci soutěže zajistilo postup do OP 1. třídy. Družstvo mělo široký kádr dobrých hráčů a byl předpoklad úspěšného boje ve vyšší soutěži. Mezi opory družstva patřili: Nemeš, Streubel, Ringel, Košťál, Krtička, Brož, Ducháč, Franců, Macek, Kubizňák. V následujících 3 letech hrálo A mužstvo v OP 1. třídy. Kvality hráčů odpovídaly vzrůstu výkonnosti. Vrcholem snažení bylo získání prvenství v OP 1. třídy a úspěšný boj v kvalifikaci o postup do KP. Po celkem pěkném 6. místě v sezóně 1983-84 však došlo k poklesu výkonnosti a družstvo sestoupilo do OP. Po dalších dvou sezónách ve středu tabulky muži v r. 1988 vybojovali 2. místo v okrese a také v kvalifikaci právo hrát příští rok KP 2. třídy. V této soutěži již druhý rok udržují místo ve středu tabulky. V současné době patří do družstva A: hrající trenér Jiří Nemeš, kapitán Pavel Streubel, Zdeněk a Ivo Streubel, Jiří Hlavatovič, Josef Flousek, Martin Háze, Tomáš Hrábek. V roce 1981 po vítězství družstva mužů v OP 2. třídy se začalo reálně uvažovat při dostatku kvalitních hráčů o vytvoření družstva B, které by začalo hrát soutěž. Samozřejmě muselo začít od té nejnižší - OP 3. třídy. Nově sestavené družstvo s trenérem Janem Krtičkou v průběhu soutěže ukázalo správné rozhodnutí o jeho vytvoření. Bez problémů vyhrálo přebor 3. třídy a postoupilo do vyšší soutěže. Zde si poradilo i se zkušenějšími družstvy a splnilo očekávaný cíl - umístit se do 4. místa. V následujících letech došlo k upevnění vybojovaných pozic na čele tabulky. Nejbliže k postupu mělo "béčko" v sezóně 1984-85, kdy obsadili 1. místo, avšak neuspěli v kvalifikaci. Při změně soutěžního systému se jim podařilo zajistit si v sezóně 1988-89 celkovým 2. místem pěkný postup do OP 1. třídy, kde si vedou s dobrými výsledky. Základní kádr tvořili vždy hráči momentálně nehrající v družstvu "A". Nyní je pravidelně základní šestka doplněna 3 hráči z dorosteneckého družstva. Tvoří ji: vedoucí družstva Josef Pohl, kapitán Zdeněk

Košťál, J. Krtička st., Petr Cvrček, Karel Ducháč, Jan Světlík, z dorostenců Jan Krtička ml., Petr Gracl, Michal Vojtěch, Roman Martinec.

DOROSTENCI

V letech 1982 - 1986 při největší zásobě hráčů a mohutnému vzrůstu dorostenecké kategorie bylo vytvořeno družstvo "C". Hráči byli především z řad dorostenců. Účastnili se OP 3. třídy, kde si mnohdy poradili se zkušenějšími, staršími družstvy, ale na úspěch mezi muži nepomýšleli, protože vše si vynahradili v kategorii dorostu.

Po odchodu úspěšných dorostenců, kteří sbírali úspěchy v krajském přeboru, došlo ke generační výměně. Trenér, profesor zdejšího gymnázia, Zdeněk Košťál začal budovat tým, který měl Broumovu navrátit ztracené pozice. Jelikož žákovská kategorie neposkytovala dostatek dobrých hráčů, začínalo se se studenty 1. ročníku gymnázia, kteří přišli na nábor hráčů. Hned v úvodu své kariéry však uspěli v OP a obsadili 2. místo. V následujícím roce se už vytvořila 2 družstva, která s chutí a elánem hrála okresní přebor. Pro další léta se kádr rozrostl tak, že část hráčů hrála OP své kategorie, další hráli OP 3. třídy mužů a také se počítalo se zařazením 4 dorostenců do družstva B. Mezi výrazné opory v těchto začátcích patřil Josef Kvíz, Miroslav Markov, Ivan Klásek a Miroslav Slezák. Tréninková píle a odpovědný přístup se projevil v OP v r. 1983, kdy družstvo vyhrálo OP a postoupilo do KP, kde si vedlo výborně a svým 4. místem potvrdilo vzestup výkonnosti. Hráči však hráli mezi dorostenci poslední sezónu. Bylo třeba je nahradit a to v minulých letech způsobilo ústup z pozic, pokles výkonnosti, někdy i rozpad družstva. Nic z tohoto však nenásledovalo. Od r. 1980 se věnovala soustavná pozornost mládeži. To bylo také řečeno z úst předsedy Zdeňka Streubela na výroční schůzi oddílu odbíjené za r. 1981: "Koncepti intenzivní práce s mládeží, kterou si výbor vytkl, je plněna a je jistě nejsprávnější cestou rozvoje volejbalu v Broumově i perspektivou dalších úspěchů". Široký kádr hráčů poskytla kategorie starších žáků trenéra Jana Krtičky, a tak dorostenci pokračovali ve svých úspěších v KP. Podle věku hráčů se utvořila i 2 družstva, starší a mladší dorostenci. Barvy Broumova hájili jak v OP (mladší dorostenci), tak v KP (starší dorostenci). Vrcholem dvouletého období 1984-86 bylo 2. místo v KP a pozvánka do soutěže 2. dorostenecké ligy. Pro broumovský volejbal to byl obrovský úspěch. Účast družstva v tak vysoké soutěži by znamenala výraznou podporu celého oddílu, celé tělovýchovné jednoty a všech fanoušků volejbalu v Broumově. Jenže postup se nekonal. Vlivem administrativní byrokracie postoupilo do II. ligy družstvo až z 3. místa. Talentovaní hráči: Milan Šrůtek, Miroslav Holub, Pavel Šubíř, Vladimír Seidl, Robert Vacek, Marek Exner, Zdeněk Hartman, Josef Flousek, René Herzán, Viktor Škoda se stali také oporami mužského družstva B a později i družstva A. V letech 1987-88 se vytvořilo opět nové družstvo dorostenců - studentů gymnázia, které pokračovalo v úspěších. Za krátkou dobu působnosti v dorostenecké kategorii vybojovali 1. místo ve finále B KP a 4. místo ve finále A. Z řad dorostenců tohoto období vynikali hráči: Kamil Slezák, Radek Krejčí, Jiří Berka, Heřman Remeš, Luboš Soukup a Pavel Dítě. Většina z nich však nepokračovala v mužské kategorii, protože někteří studují VŠ, jiní nastoupili základní vojenskou službu. S těmito dorostenci se začala formovat další perspektivní současná šestka. Začátek v OP, kde obsadili 2. místo a jako mladší dorostenci hráli v krajském přeboru paralelně s družstvem staršího dorostu. Po odchodu většiny starších dorostenců hráli tito hráči obě soutěže a hrají je do současné doby. Samozřejmě pokračují v cestě předešlých generací a sbírají jedno výborné umístění za druhým. V loňském roce byli 4. v kraji mezi mladšími dorostenci a neméně úspěšní byli ve starším dorostu (ač zde byli nejmladší). Současné, snad nejlépe stmelené družstvo trenéra Zd. Košťála tvoří - kapitán Jan Krtička ml., Petr Gracl, Jiří Frýba, Jiří Brož, Roman Martinec, Luboš Flousek. V loňském roce s nimi ještě hrál Michal Vojtěch, Daniel Šumpík a David Doubek, ze starších Jan Světlík a Jirka Berka. Všichni vypomáhali a vypomáhají úspěšně družstvu B a jsou předpoklady pro budoucí úspěšné začlenění do družstva A.

Jak jsem už psala, od r. 1980 se rozvíjí především systematická práce se žáky. Ze žákovské líhne trenéra Krtičky vyšli úspěšní dorostenci, kteří se odpovědným přístupem a tréninkovou pílí pod odborným vedením trenéra Košťála vypracovali ke skvělým výsledkům. První úspěch nového přílivu žáků se dostavil hned v prvním roce soutěže. V OP postoupili do finálové skupiny. Tréninků se pravidelně zúčastňovalo až 20 žáků. Jejich zájem zaručoval další perspektivu rozvoje volejbalu. Žáci se drží neustále na špici OP. Vrcholem bylo vítězství v r. 1983 a 1984.

ŽENY

Nyní bych popsala vývoj družstva žen, dorostenek a žákyň. Družstvo žen opět v roce 1980 získalo již podruhé titul okresních přebornic. Krajské kvalifikace se však nezúčastnilo, protože nebyla záruka úspěšného dokončení soutěže. Chybělo dostatek zkušených hráček. Družstvo oslabilo zranění, odstěhování a odchod na mateřské dovolené. Kapitánka družstva Hana Čepeláková byla opět vyhlášena nejlepší hráčkou okresu. V následujícím roce měly ženy obhajovat titul okresního

přeborníka. Bohužel situace byla taková, že nedostatek hráček na potřebné úrovni způsobil, že družstvo skončilo v okresním přeboru až na 7. místě. V této době bylo nutné věřit, že se situace během několika let vylepší díky soustavné práci s mládežnickými družstvy, kdy vyrostou nové hráčky z dorostenek a žákyň. Družstvo trénoval Jiří Nemeš. V roce 1982 nastalo v družstvu zlepšení, ženy vyhrály OP 1. třídy a postoupily do KS - skupina A. Tam však po nepřesvědčivých výkonech setrvaly pouze 1. rok. Po tomto neúspěchu nastal obrovský pokles výkonnosti, způsobený nejen nezájmem hráček, ale i spory trenéra Nemeše s výborem oddílu odbíjené. V OP, kde vždy hrály ženy prim, klesly během 3 let až na 5. místo. Poté se ujal trenérského postu Eduard Cvrček. Ale ani on nepřivedl ženy k vytouženým cílům. Sice postoupily v r. 1987 na 4. místo, ale stále nebyly v dobré herní pohodě, jako tomu bylo před několika lety. Nakonec se samy ženy vyprovokovaly k pravidelným tréninkům, pomohl návrat několika hráček z mateřské dovolené i příchod nových, talentovaných hráček. Po 2. místu v r. 1988 si zajistily 1. místem v r. 1989 účast v letošním OP II. třídy. Svoji vzestupnou tendenci potvrdily i úspěchy v Zimním poháru, kde v letech 1986 - 88 získaly prvenství. V současné době patří do základního kádru (byly oporami po celých 9 let): kapitánka Iva Krtičková, Míla Dojivová, Drahomíra Stillerová, Eva Cvrčková, Jana Nemešová. Z mladých, talentovaných hráček vynikají: Kateřina Syrovátková, Jitka Jankovičová, Květa Stražilová.

DOROSTENKY

V roce 1980 skončila vlna dorostenek, trénovaných Jitkou Venclovou. Pro další léta nebylo perspektivní přihlašovat družstvo do soutěží a proto se začalo s výchovou žákyň. Jana Nemešová si již od roku 1979 vedla přípravku žákyň, kterou v r. 1981 přihlásila poprvé do OP. Žákyně nezaváhaly a obsadily 1. místo. V dalších letech s novým trenérem Petrem Cvrčkem, se zvýšil počet hráček a v OP stále obsazovaly pěkná místa (2., 3., 5. místo). Potom tyto žákyně přešly do dorostenecké kategorie, kde obsadily v r. 1988 5. místo a v r. 1989 se staly přebornicemi okresu a zároveň hrály i v Krajské soutěži. Pod vedením nového trenéra Jana Krtičky, se letos opět s úspěchem účastní OP i Krajské soutěže. Do základní šestky se v posledních 4 letech vypracovaly: Šárka Suchá, Lída Čejchanová, Eliška Martincová, Věra Fedoročková, Andrea Ságnerová, Pavlína Krtičková, Pavlína Říhová, Pavla Staňková, Markéta Možná, Hana Zábrodská.

V úspěších těchto dorostenek v žákovské kategorii pokračují pod vedením Lídy Šlapkové a Marie Haškové další generace žákyň. V OP obsadily v posledních dvou letech přední místa. Nejmladší žákyně, které trénují Drahomíra Stillerová a Dagmar Thérová, jsou ve své kategorii v OP daleko nejmladší, avšak s perspektivou pro další úspěšný růst. Mezi nejtalentovanější hráčky patří: Andrea Bitvarová, Petra Ticháčková, Renata Martincová, Denisa Škodová, Jana Hamáčková, Jitka Fleková a Radka Slezáková.

ZÁVĚR

Co na závěr? Bylo by zajímavé nepočítat jen úspěchy či neúspěchy a pořadí v tabulkách, ale spočítat třeba spotřebované míče, sítě, roztrhané dresy, prošlapané tenisky, naježděné kilometry. A bylo by to asi také značně složité. Vraťme se tedy k lidem. Jediné, co je v těchto počtech možné jednoduše spočítat, jsou předsedové oddílu odbíjené v posledních deseti letech. Je totiž jen 1 (slovy jeden) - ZDENĚK STREUBEL.

Seznam použité literatury

1. Kronika oddílu odbíjené Jiskry Bukovice z let 1957 - 1978 (nalezena zmínka o Broumovu z let: 1959, 1967, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1976, 1977, 1978).
2. Kronika odbíjené - ženy Sl. Broumov z roku 1965 - zapisuje K. Černoch
3. Zpravodaj volejbalového svazu východočechů z let 1985 - 1987
4. "Smeč" - zpravodaj VVS OV ČSTV Náchod 2 - 3 /1989 - červenec 1983, červenec 1975, 1974, 1973 (Osoba Jan, Bukovice)
5. Zápisy z výročních členských schůzí oddílu odbíjené TJ Slovanu Broumov (r.1981, 1982, 1985), výroční členská schůze (1983, 1987, 1988), plány činností na r. 1983 - p. Vaňková
6. Vyhodnocení soutěže "Vzorný oddíl" za roky 1980,1981, 1982, 1983, 1987, 1988. Zhodnocení činnosti za rok 1981, 1985, 1988. Závazek na rok 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988.

7. "Vzpomínky na klášterní gymnázium" - Jaroslav Prikner.
8. Materiály z výročních konferencí Slovanu Broumov.
9. "Za Nový život" - 11.9.54/37.
"Život VEBY"
"Nový čas" (Státní archiv Náchod)
10. Archív p. Šolína z Hronova ("Smeč" z let 1963 - 1987)
11. Konzultace s p. Košťálem, Krtičkou, Streubelem, Mrštinou, Nemešovou, Nemešem, Vaňkovou, Hubkou.

OBSAH

ÚVOD	1
ZAČÁTKY	2
PRVNÍ ÚSPĚCHY 1962 - 1965	2
PRVNÍ POSTUP DO KRAJE	3
ŽENY KP - MUŽI OP	3
1970 - ROK PLNÝ POSTUPU	4
STAGNACE U MUŽU	5
1977/79 - ZÁKLAD POLOŽEN	6
1980/89 - SPORT PRO VŠECHNY - VOLEJBAL	6
ZÁVĚR	9
Seznam použité literatury	9

—A—

Alexandrová, 3; 5

—B—

Brož, 6

—C—

Cvrček, 7; 8

—Č—

Čejka, 6

Černoch, 3

—D—

Ducháč, 6

—F—

Firešová, 3

Flousek, 6; 7

Franců, 6

—G—

Gracl, 7

—H—

Háze, 6

Hlavatovič, 6

Hrábek, 6

—K—

Kellerová, 3

Klásek, 7

Kolencová, 3

Košťál, 6; 7

Krtička, 4; 6; 7

Krtičkou, 6; 9

Kubizňák, 6

Kvíz, 7

—M—

Macek, 6

Markov, 7

Martinec, 4; 6; 7

Mrštinou, 2

—N—

Nemeš, 4; 6; 8

Nemešov, 6

Nývltová, 3

—P—

Pajkertová, 3

Pohl, 6; 7

Prikner, 9

—R—

Ringel, 6

—S—

Slezák, 7

Streubel, 6

Streubelov, 6

Streubelová, 3

Světlík, 7

—T—

Thér, 6

—V—

Vojtěch, 7